Kovács Attila

Bemutakozik a Szegedi Társadalomtudományi Szakkollégium

A Szegedi Társadalomtudományi Szakkollégiumot 1995-ben hozták létre szegedi egyetemi hallgatók, azzal a szándékkal, hogy intézményes keretet adjanak a tagok érdeklődésének megfelelően szerveződő kurzusoknak, előadásoknak. A Szakkollégium régóta ismert szereplője a felsőoktatásnak: magas színvonalú szakmai képzést folytató, közösségformáló, autonóm intézmény, mely társadalmi problémákra érzékeny, szakmailag igényes értelmiség kinevelésére hivatott. Célja, hogy tagjai intézményes keretek között, felelősségteljesen gyarapíthassák tudásukat, elsajátíthassák a demokratikus magatartásformát, hozzájáruljanak a Szakkollégium hagyományainak hosszú távú megőrzéséhez, valamint hogy öregbítsék a Szegedi Tudományegyetem és a város hírnevét.

Jóllehet a Szakkollégium az Egyetem minden hallgatója számára nyitott, elsősorban az Állam- és Jogtudományi, a Bölcsészettudományi, a Gazdaságtudományi, valamint a Juhász Gyula Pedagógusképző Kar hallgatóira számítunk, várjuk azonban más karok társadalomtudományi érdeklődésű fiataljait is. A felvételin nem elsősorban a hallgatók tárgyi tudását, hanem nyitottságát, probléma-érzékenységét, kreativitását vizsgáljuk.

A szakkollégiumi képzés színvonalát belső szakmai szabályzatunk és szervezetünk (Tanulmányi Bizottság) garantálja. Szakmai kurzusaink előadóit igyekszünk az egyetemünk, valamint az ország vezető szaktekintélyei közül kiválasztani. Mivel a Szakkollégium célja – a szakmai képzés mellett –, hogy felelős, széles látókörű értelmiségivé képezze tagjait, ezért tagjaink interdiszciplináris, az egyes szaktudományok határterületein mozgó kurzusokat is szerveznek. Tagjaink számára publikációs lehetőséget biztosítunk kiadványainkban (Szakkollégiumi Füzetek), illetve honlapunkon.

Mindemellett előadásokat, konferenciákat szervezünk tagjaink és az egyetemi hallgatók számára. Szakkollégiumunk nem zárt, a rendezvények mellett a kurzusokra is várunk „külsősöket". Célunk, hogy a különböző tudományágak új eredményeit a szélesebb közönséggel is megismertessük. A Szakkollégiumi Charta megköveteli tagszervezeteitől az együttlakást. Sajnos mi – saját épület híján – csak tagjaink egy részére tudunk kollégiumi elhelyezést biztosítani a Herman Ottó Kollégium 52 fős „B" épületében. Közösségi életünk része a frissen felvettek beilleszkedését segítő kirándulások, beszélgetések, vitaestek, filmnézések szervezése, illetve végzős hallgatóink búcsúztatása.

A Szakkollégium önállóan működő közhasznú egyesület, anyagi javaival önállóan gazdálkodik. Bevételeinket a tagdíjak mellett elsősorban pályázati pénzek és az SZJA 1%-ából származó források jelentik. A Szakkollégium irodája jelenleg három számítógéppel, nyomtatóval, egy projektorral, szkennerrel, fénymásolóval, továbbá magnókkal, diktafonnal, írásvetítővel rendelkezik. Könyvtárunk mintegy kétszáz kötetből áll.

Eddigi főbb tevékenységeink, eredményeink

1995 tavaszán hallgatók által szervezett előadássorozat indult a kelet-közép-európai és magyarországi rendszerváltásról. Az előadássorozat anyagi feltételeit a hallgatók pályázati úton teremtették meg. A szervezés közben adódó sikerek és kudarcok vetették fel a szakmai munka intézményes kereteinek megteremtését. A kezdő lépések megtételében segítséget nyújtott Chikán Attila, a Rajk László Szakkollégium igazgatója, aki hasznos tanácsokat adott a Szakkollégium megalapítása körüli teendőkhöz. A tagság a már működő öt kurzus (ifjúságszociológia, morálfilozófia, gazdaságtörténet, kortárs magyar irodalom, a rendszerváltás története) résztvevőiből szerveződött. Első előadóink közé tartozott Vajda Mihály professzor, akit a 2000. februári Közgyűlés a Szakkollégium első tiszteletbeli tanárává választott.

1996 tavaszán került sor a Szegedi Társadalomtudományi Szakkollégium Szervezeti és Működési Szabályzatának megszavazására és az ügyvivői testület megválasztására. Az 1996/97-es tanév első félévében már kurzusismertető kiadványban foglaltuk össze nyolc induló kurzusunk tematikáját. Az ügyvivői testület az SZMSZ-nek megfelelően négytagúra bővült, a közgyűlés pontosította a tagság kritériumait is. A kurzusok szervezésében és vezetésében egyre inkább számíthattunk a JATE oktatóinak szakmai és erkölcsi támogatására.

A Szakkollégium 1996 őszén képviseltette magát a tőserdei szakkollégiumi találkozón. Az 1996/97-es tanév második félévében annyiban módosult a kurzusrend, hogy az előadások túlsúlyát az elmélyült szemináriumi és műhelymunka váltotta fel. Ezek a sikeresen működő oktatási formák, megteremtve a kiscsoportos munka feltételeit, mikroközösségek létrejöttét, a Szakkollégium bővítésének, fejlesztésének szükségességét hívták elő.

1997 tavaszán pályázatot adtunk be a Művelődési és Közoktatási Minisztériumhoz és a Soros Alapítványhoz. A pályázatokon elnyert 2,5 millió forintot a már működő kurzusok mellett újabbak indítására, ill. a Szakkollégium intézményi és infrastrukturális feltételeinek kialakítására fordítottuk. Az 1997/98-as tanév első félévében 12 előadássorozat és kurzus indult. Az eredményes munkának köszönhetően a szakkollégisták száma nőtt, a Szakkollégium pedig az egyetem kísérleti műhelyévé nőtte ki magát. A támogatásnak köszönhetően sikerült a Szakkollégium könyvállományát az előadások, kurzusok igényeinek megfelelően kibővíteni. Az 1997/98-as tanév első félévében ismertető kiadványaink jelentek meg, aktívabbá vált részvételünk a szakkollégiumok közötti együttműködésben.

1998 augusztusában, Terényben megtartottuk első nyári táborunkat, ahol a résztvevők értékelték az elért eredményeket, és döntöttek a szakmai munka struktúrájának további fejlesztéséről, a beszámoltatási rendszerről, a következő évi kurzusrendről és költségvetésről. A bajai NYATA (Szakkollégiumok Országos Nyári Találkozója) első napján a szakkollégiumi tagság kritériumait elemző szekciót Szakkollégiumunk egyik képviselője vezette, a Szakkollégiumok felelőssége a hallgatói önkormányzatok demokratizmusában címmel önálló vitaindítót tartottunk.

1999. március 25-én a Rajk László Szakkollégiummal közösen Társadalmi mobilitás a felsőoktatásban címmel szakmailag sikeres konferenciát és kerekasztal-beszélgetést rendeztünk, melyen Bukodi Erzsébet, Utasi Ágnes, Gábor Kálmán és Róbert Péter tartott előadást.

1999 tavaszán a Szakkollégium intézményesülése minden tekintetben lezárult: élvezve a JATE oktatóinak erkölcsi és anyagi támogatását, formális együttműködési megállapodást kötöttünk a Társadalomelméleti Intézettel. A Szegedi Társadalomtudományi Szakkollégiumot a Csongrád megyei Bíróság 1510. szám alatt társadalmi szervezetként nyilvántartásba vette. A szakkollégiumi képzés folyamatosságának megőrzésében, az intézményesülés elő-

mozdításában Dr. Dékány András (egyetemi docens, SZTE Filozófia Tanszék) szakkollégiumi tanár alapvető segítséget nyújtott. 1999. augusztus 21–24-ig Sikondán szakkollégiumi nyári tábort tartottunk, mely hatékonyan elősegítette új tagjaink beilleszkedését a szakkollégiumba. Ezen előkészítettük a következő év képzési tervét, közösségi és kulturális programjait. Lefektettük a társintézményekkel (szakkollégiumokkal, civil szervezetekkel, szakmai egyesületekkel) való együttműködés irányelveit. 1999 októberében az Alkalmazott Vallástudományi Kutatócsoporttal közösen rendeztük meg Vallás–tudomány? című konferenciánkat.

2000 tavaszán országos szakkollégiumi találkozót rendeztünk Közszolgálatiság címmel, melyen budapesti, veszprémi, pécsi és debreceni szakkollégiumok képviseltették magukat. 2000 májusában megjelent a Szakkollégiumi Füzetek első száma, benne szakkollégisták tanulmányaival és könyvrecenzióival. 2000 augusztusában Domaszéken rendeztük meg nyári táborunkat, ahol – egyidőben az Élet és Irodalom vitafolyamának indulásával – a cigányság helyzetéről és társadalmi mobilitásának esélyeiről tartottunk vitát. A táborban finn egyetemi hallgatókat is vendégül láttunk.

2000. október 13-14-én a Filozófia Tanszékkel és a kolozsvári Pro Philosophia Alapítvánnyal közösen két napos nemzetközi konferenciát tartottunk Európa közepe – Közép-Európa? címmel. A konferencia anyaga megjelent a Szakkollégiumi Füzetek második számaként.

2001 nyarán beindítottuk a CEDTW projektet (Central European Database of Theoretical Writing), melynek célja, hogy összegyűjtse, és az interneten elérhetővé tegye a térség (V4 + Románia) kutatóinak, fiatal szakembereinek társadalomtudományi munkáit több nyelven (eredeti valamint az adott tudományágra jellemző nyelven). A projekt infrastrukturális hátterének megteremtéséhez jelentős segítséget nyújtott a MEH IKB.

2002 nyarán Egyetemünket egyedül képviseltük a Sziget Fesztiválon. Sátrunk a Civil Faluban kapott helyet, ahová minden napra szerveztünk egy beszélgetést. Igyekeztünk ritkán érintett, de a fiatalokat érdeklő témákban jártas előadókat meghívni. A Civil Nagysátorban élénk érdeklődés mellett folyt vita a civil szféra „erejéről" hazánkban, ill. ifjúságszociológiai vizsgálatokról tartott beszámolót – többek között – Gábor Kálmán, a Sziget-felmérések vezetője. Saját sátrunkban a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal fiatal munkatársaival a műemlékvédelem népszerűsítéséről, Vukán Györggyel és Szokolay Balázzsal a komoly- és a könnyűzene kapcsolatáról, majd egy gyulai zenekarral a fiatal zenészek lehetőségeiről beszélgettünk. Nálunk tartott bemutatkozó előadást a Védegylet is. A 2002/2003-as év első félévétől a Gazdaságtudományi Kar Feketesas utcai épületében önálló irodát kaptunk. Eszközeink nagy része és könyvtárunk itt kapott helyet. 2003 márciusában konferenciát tartottunk Esélyegyenlőtlenségek a mai magyar társadalomban címmel. Az elhangzott előadásokból konferenciakötetet adott ki a Szakkollégium. 2003 nyarán a Szakkollégium tagjai részt vettek a nemzetközi szakszervezetek által szervezett nyári egyetemen Hattingenben (Németország), melynek címe „Resistance yesterday, today & tomorow" volt.

2004. március 23–24-én megtartottuk „A felsőoktatás jelene és jövője" című tudományos konferenciánkat, melynek keretében négy szekcióban tárgyaltuk meg a különböző egyetemi szakokon felmerülő reformokkal kapcsolatos kérdéseket. 2005 áprilisában újabb tudományos konferenciát szerveztünk a „A szexualitás ezer arca" címmel. A rendezvény helyszínét a József Attila Tudományos és Információs Központ (TIK) biztosította.

2005 augusztusában szakkollégiumunk tagjai részt vettek a Manchesterben megrendezett „Social and econimical regeneration and movement of workforce" című nemzetközi nyári egyetemen. Valamint ugyanebben a hónapban képviseltettük magunkat a Szegedi Ifjúsági Napokon is.

2006 áprilisában tudományos konferenciát rendeztünk Kínáról „Hová vezet a selyemút?" címmel. A helyszínt ismét a TIK biztosította. Majd tavasszal

2007 tavaszán szakkollégiumunk ismét részt vett a tőserdei szakkollégiumi találkozón. Áprilisban került sor újabb tudományos konferencia szervezésére a TIK-ben a „Közép-Európa társadalmi konfliktusai" címmel. Nyáron csereprogram szervezése hat ország fiataljai részvételével, 'WHOMAN?' 'Gender roles in societies' címmel. 2007 augusztusában szakkollégiumunk ismét részt vett a Szegedi Ifjúsági Napok Civil Falujában.

2008 tavaszán a Szakkolégium „Hatvannyolc" címmel szervezett konferenciát az MTA Szegedi Akadémiai Bizottságának épületében, amely az 1968-as események és az ezekben szerepet játszó, vagy az események kapcsán megszülető mozgalmak, eszmék bemutatására vállalkozott. Ez év júniusában júniusában a lengyelországi „Take an action!" – Training on active participation, valamint a szlovéniai „iLearn.iParticipate.iCulture" programban vettünk részt.

2009 tavaszán szervezett konferencián – „Nyolcvankilenc" címmel – a közép-európai rendszerváltozásokat vettük górcsőa alá, Itt többek között Csaba László közgazdász (CEU), Ripp Zoltán történész (Politikatörténeti Intézet) és Matolcsy György volt gazdasági miniszter adott elő.

2010 tavaszán a közelgő országgyűlési választások alkalmából ehhez kapcsolódó előadássorozat szervezésére került sor, melynek célja a magyar választási rendszer, valamint a politikai kampányok, manipulatív technikák részletes bemutatása meghívott szaktekintélyek (Prof. Dr. Lánczi András – BCE, Kovács László – SZTE, Löffler Tibor – SZTE) tolmácsolásában.

2010 őszén az SZTE Rektori Hivatalának támogatásával régi és új tagjaink szakmai előadásaival tarkított nyílt napot tartottunk az SZTE TIK épületében. A félév során nyilvános előadásokon láttuk vendégül többek közt Lengyel László politológust, illetve Martyn Rady-t, az University College London kutatóprofesszorát.

2011 tavaszán a Szegedi Politológushallgatók Egyesületével közösen az Európai Unió Tanácsának magyar elnökségéhez kapcsolódó előadássorozatot szerveztünk az Oktatási Közalapítvány támogatásával. Az egyes előadások, beszélgetések megtartására az elnökséggel kapcsolatos közvetlen teendőket ellátó szakpolitikusokat, illetve szóvivőket kértük fel, ugyanakkor az egyetem oktatóit, és tudományos munkát végző hallgatóit is igyekeztünk bevonni. Vendégünk volt többek közt Bakos Piroska, illetve Hajdú Márton hazai és brüsszeli szóvivő, illetve Hidvéghi Balázs nemzetközi és EU-ügyekért felelős helyettes államtitkár.

A tematikus előadássorozat mellett megrendezésre került szokásos tavaszi konferenciánk, melynek központi témája ezúttal a társadalmi devianciák jelensége volt, illetve az, hogy az egyes diszciplínák milyen eszközökkel képesek azt megragadni, illetve mit tekintenek deviáns magatartásnak. A konferencia szervezését a Szegedi Fegyház és Börtön munkatársaival közösen végeztük, meghívott előadóink közt nagy hangsúlyt kaptak a büntetésvégrehajtási intézetek munkatársainak kriminológiai témájú előadásai.

2011 nyarán megjelentettük a tavaszi Európai Uniós előadássorozat szakmai anyagát, *Magyar EU-elnökség: lehetőségek és kötelezettségek* címmel. Októberben beindítottuk a közéleti vitaestünket. Novemberben elindítottuk a szakkollégium filmklubját, amelybe integráltuk a Szegedi Politológus Hallgatók Egyesületét és a Móra Kollégium Egyesületét, így egy kritikai filmklubot sikerült létrehozni. Ugyanezen szervezetekkel közös előadássorozatot valósítottunk meg, ennek keretében októberben került sor a Vizuális manipuláció című előadás megszervezésére.

A Szegedi Társadalomtudományi Szakkollégium a 2012-es év tavaszi időszakában pszichológia vándorkurzust szervezett, ennek előadói voltak: Kékesi Márk Zoltán: csoport-

történet és identitás, Harsányi Szabolcs Gergő: sportpszichológia, Dr. Szenes Márta: vallás-pszichológia témakörben. Ezt kiegészítendő a Móra Ferenc kollégiumban szakkollégistáink által szervezett irodalmi esteket is rendeztünk, kortárs írókkal, költőkkel és irodalmi kiadók vezetőinek meghívásával. Meghívásunkra előadást tartott dr. Zimonyi István a Magyar Köztársaság Nagykövetségének Kairói Kulturális Tanácsosa, *Magyarok Egyiptomban* címmel. A félév során még több kiemelt eseményre került sor, egyik egy közös könyvbemutató: Belvedere Meridionale folyóirattal, ahol *A Dontól a Dunáig, az avaroktól az Arany Hordáig* című tematikus lapszám és a szakkollégium Deviancia című konferenciakötete, valamint a SZOHATA második konferenciájának szervezése. Végezetül pedig az éves konferenciánk „Sose növünk fel" címmel, mint ifjúságszociológiai konferencia.

2012 második félévében kaptak helyet olyan kurzusok, mint a makroökonómia, Gébert Judit vezetésével és pénzügysáv kurzusai Kovács György védnök koordinálásával. Az év második felében említésre méltó a Politológus Hallgatók Egyesülete, a Szegedi Történészhallgatók Egyesülete és Szakkollégium közös szervezésében megvalósult filmklub.

2013 tavaszán a filmklub a Grand Cafeban kapott helyet. Emellett Dékány András védnökünk által tartott a *Diktatúrák zenei világa* című egzisztenciál filozófia kurzus színesítették a félévet. A 2013-as őszi szemeszter alatt Sándor Klára tanárnő a Székely írásról tartott nekünk több előadást, melyek során megismerkedtünk a fennmaradt emlékekkel, napjaink hiedelmeivel az úgynevezett rovásírással kapcsolatban. Megtudhattuk, hogy hol autentikus, és milyen társadalmi rétegek használtak, illetve mely korokban miért ápolták, kutatták. Kiss János fazekasmester a kerámia elméleti hátterébe vezetett be minket, később pedig az agyag rejtelmeibe is beavatta a tagság egy részét, akik vállalkoztak arra, hogy a szakma koszosabb részével is megismerkedjenek. A Politikai pszichológia című előadáson Harsányi Szabolcs Gergely ismertette a kutatásait és annak eredményeit. A borkurzus előadásainak keretein belül alkalom nyílt felfedezni a borászat, a szőlőművelés, a borismeret tudományát. Az előadások végén konkrét borok elemzéseire is sor került.

A szakkollégium újraindította a könyvismertető programját saját tagjai számára. Tartottunk egy irodalmi estet, melynek meghívott előadója Hodossy Gyula volt. Fő téma a felvidéki magyar könyvkiadás, irodalom, kulturális élet. Továbbá csapatépítő programokkal színesítettük a félévet. A Szegedi Társadalomtudományi Szakkollégium tudományosan aktív tagjai közül néhányat – akik a jelen számban is publikáltak – szeretnénk bemutatni.

❖

Gyenge András kétezer-tíz óta tagja a Szegedi Társadalomtudományi Szakkollégiumnak. Kezdetben a választmány tagjaként működött, majd marketingeseként lett állandó posztja a szakkollégiumban. Emellett előadások és kurzusok, valamint konferencia szervezésében állandó és stabil tagja közösségünknek. Időszakonként a felvételi bizottsági tagként is kivette részét a szakkollégiumi munkából. Jelenleg senior tagunk.

András Gyenge *has been working for the College of Advanced Studies in Social Sciences of Szeged since 2010. Initially he was in the committee; later he got the senior membership and a permanent position as the marketing manager of our college. Besides, he has participated in the organisation of conferences and seminars; and occasionally contributed to the work of the admission committee. He is a steady and reliable member of the community.*

Maródi Ágnes kétezer-tizenkettő óta tagja a Szegedi Társadalomtudományi Szakkollégiumnak, a választmány állandó tagja. Aktuálisan a szakkollégium gazdasági felelőse. 2013 őszétől a szakkollégium felvételi bizottságának is tagja. Végzett a Szegedi Tudományegyetem Neveléstudományi szakján, jelenleg a Neveléstudományi Intézet PhD-hallgatója.

Ágnes Maródi *has been working for the College of Advanced Studies in Social Sciences of Szeged since 2012. She is a permanent member of the committee; presently she is responsible for the finances and since autumn 2013 a member of the admission committee. She graduated from the University of Szeged with a degree in educational sciences, and at the moment she is a PhD student of the Institute of Educational Sciences of the same university.*

Garamvölgyi Bence kétezer-tizenkettő óta tagja a Szegedi Társadalomtudományi Szakkollégiumnak. Vitaest és előadás szervezője a szakkollégiumban. Konferencia szervezésében és anyaintézményen kívüli kapcsolattartás a fő profilja. Időnként választmányi tag és többekkel együttműködve filmklub szervezője. Jelenleg a Szegedi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kar Nemzetközi tanulmányok szakán végzős hallgató.

Bence Garamvölgyi *is a member of the College of Advanced Studies in Social Sciences of Szeged since 2012. He is responsible for the organisations of conferences, discussion or movie evenings; occasionally he participates in the committee's work. But most importantly he is the communication manager of our college. At the moment, he is a senior student in international relations at the Faculty of Law of the University of Szeged.*

Kovács Attila 2007 óta tagja a Szegedi Társadalomtudományi Szakkollégiumnak. Egyaránt szervezett filmklubot, előadásokat, kurzusokat és vitaestet. A választmány állandó tagja. Huzamosabb ideje a konferenciaszervezésben és a felvételi bizottságban tevékenykedik állandó tagként. Jelenleg senior tag, és a Szegedi Tudományegyetem Történeti Doktori Iskolájának Medievisztika alprogramjában PhD-hallgató.

Attila Kovács *is a member of the College of Advanced Studies in Social Sciences of Szeged since 2007. He has undertaken various activities, lately as our senior member: as coordinator of movie and discussion evenings, organiser of lectures, courses and conferences. He is a constant member of the committee and the study committee as well. At the moment, he does his PhD studies in the Medieval History Programme of the Doctoral School of Historic Studies at the University of Szeged.*

Pécsi István kétezer-tizenegye óta tagja a Szegedi Társadalomtudományi Szakkollégiumnak. Állandó választmányi tag, emellett jegyzőkönyvvezető, és pályázatfigyelő. Időszakosan a felvételi bizottság tagja. Rendszergazdaként a honlap és a levelezőrendszerünk kezelője. Konferencia és vitaest szervezésében vet részt. Jelenleg senior tagja közösségünknek.

Isván Pécsi *is in the College of Advanced Studies in Social Sciences of Szeged since 2011. As a senior member of the college and constant member of the committee, he is responsible for meeting transcripts, our website and email system; moreover, he manages the application for grants. Occasionally, he also participates in the admission committee's work, and in the organisation of conferences and discussion evenings.*

Kiss István Márton 2011 óta tagja a Szegedi Társadalomtudományi Szakkollégiumnak. Kezdetben a választmány, majd a tanulmányi bizottság munkájában vett részt. Huzamosabban a felvételi bizottság tagjaként tevékenykedik. Jelenleg a Szakkollégium szokásos éves konferenciájának koordinátora. Végzett a Szegedi Tudományegyetem szociológia szakján, jelenleg a Gazdaságtudományi kar hallgatója.

István Márton Kiss *is a member of the College of Advanced Studies in Social Sciences of Szeged since 2011. He was equally engaged in the work of the college's committee and study committee. Lately he has become a constant member of the admission committee and the coordinator of the college's annual conference. He graduated from the Faculty of Arts of the University of Szeged with a degree in sociology; presently he studies at the Faculty of Economics of the same university.*